

Wintertaling (*Anas crecca*) A052

1. Status

Niet in Bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel, zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

2. Kenschets

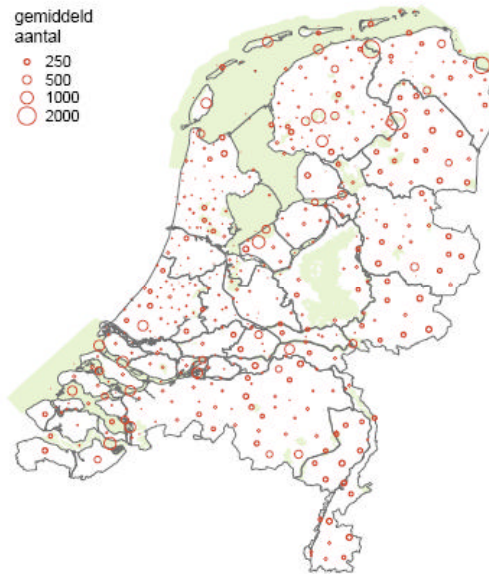
Beschrijving: De wintertaling is een kleine eend. Het mannetje heeft een bruine kop met een opvallende groene streep in de oorstreek. In Nederland is de soort het gehele jaar door aanwezig. Het aantal broedparen werd in 1998-2000 geschat op 2000-2500. Dat is een lager aantal dan de 2300-5000 geschat voor 1970-1980. De in ons land overwinterende vogels komen uit Rusland, de Baltische staten, Scandinavië, Duitsland en Polen. De aantallen wintertalingen zijn in Nederland het hoogst in september t/m november. Waarschijnlijk blijft ook een groot deel van onze eigen broedvogels hier 's winters hangen maar de omvang van de Nederlandse broedpopulatie is erg beperkt vergeleken met de totale aantallen wintervogels.

De wintertaling is een grondeleend die niet of nauwelijks duikt en als zodanig gebonden is aan ondiep water, oevergebieden en aangrenzende landbouwgebieden. Hij verblijft graag in kleinschalige, ondiepe wateren in 'wetlands' met periodiek terugkerende, of permanent aanwezige pioniervegetaties.

Relatief belang binnen Europa: De staat van instandhouding van de wintertalingpopulatie in de Europese Unie is volgens 'BirdLife' gunstig. De broedgebieden van de in de Europese Unie verblijvende wintertalingen liggen in de boreale en gematigde streken van Europa en West-Siberië. De overwinteringsgebieden liggen in gematigde en zuidelijke delen van Eurazië en Noord-Afrika. Bij de wintertaling worden vijf populaties onderscheiden. De voor Nederland relevante NW-Europese populatie wordt geschat op 400.000 vogels. Hiervan verblijft 31% in Nederland.

3. Bijdrage van gebieden

Huidige verspreiding en voorkomen binnen Nederland: De wintertaling komt voor in heel laag Nederland, met concentraties in o.a. Dollard, Lauwersmeer, Friese merengebied, de Waddeneilanden, de Biesbosch en de Zeeuws/Zuid-Hollandse delta. Soms reageert de soort tijdelijk massaal op pionierstadia van landschapsontwikkeling waarin veel zaden worden geproduceerd (zoals in Lauwersmeer, Oostvaardersplassen en in diverse andere natuurontwikkelingsprojecten).

Verspreidingskaart wintertaling

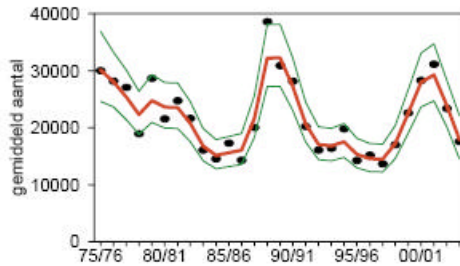
Huidig voorkomen en Natura 2000: Omstreeks 42% van het foerageren van de wintertalingen gebeurt in Vogelrichtlijngebieden.

Gebied	Functie: foerage en/of slapen	Gemiddeld seizoens- gemiddelde 99/00-03/04	Gemiddeld seizoens- maximum 99/00-03/04
(001) Waddenzee	f	5.000	
(008) Lauwersmeer	f	1.900	
(078) Oostvaardersplassen	f	1.300	
(112) Biesbosch	f	1.100	
(122) Westerschelde & Saeftinghe	f	1.100	
(118) Oosterschelde	f	1.000	
(012) Sneekermeergebied	f	890	
(109) Haringvliet	f	770	
(127) Markiezaat	f	700	
(114) Krammer-Volkerak	f	670	
(023) Fochteloërveen	f	600	
(101) Duinen Goeree & Kwade Hoek	f	530	
(115) Grevelingen	f	510	
(074) Zwarte Meer	f	470	
(067) Gelderse Poort	f	410	
(038) Uiterwaarden IJssel	f	380	
(120) Zoommeer	f	370	
(075) Ketelmeer & Vossemeer	f	360	
(011) Witte en Zwarte Brekken	f	340	
(072) IJsselmeer	f	280	
(113) Voordelta	f	210	
(013) Alde Feanen	f	140	
(030) Dwingelderveld	f	130	
(089) Eilandspolder	f	130	

Aantallen wintertalingen in Natura 2000 gebieden

4. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland: De aantallen van de wintertaling in Nederland schommelen sterk. Het patroon vertoont daarbij opvallend veel overeenkomst met dat van de slobeend.

Aantalsontwikkeling wintertaling

Recente ontwikkelingen: De Nederlandse populatie van de wintertaling laat sinds 1981 (1981-2003) een matige afname zien. Over de meest recente periode 1995-2003 is de populatie echter stabiel.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig
Het verspreidingsgebied van de wintertaling is in de laatste decennia niet wezenlijk veranderd.

Beoordelingsaspect populatie: matig ongunstig
Het recente seizoensgemiddelde van 24.600 is iets lager dan de gunstige referentie en het aantal is afgenomen.

Beoordelingsaspect leefgebied: gunstig
Het voor wintertalingen geschikte leefgebied is als gevolg van de drastische afname van zoet- en brakwatergetijdgebied door de Deltawerken in de loop van 1970-1990 flink geslonken. Daartegenover staan (tijdelijke) toenames van leefgebied bij het droogvallen en maar geleidelijk in cultuur brengen van de grotere IJsselmeerpolders. Ook een kunstmatig terugzetten van de natuurlijke successie in de Oostvaardersplassen via het verlagen van het waterpeil leidde tot een kortstondige opbloei van natte pionierbegroeiingen en daarmee van de wintertaling. De algemene trend in het wintertalingleefgebied is in Nederland tot rond 1980 negatief, en daarna positief.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig
Natuurherstel- en natuurontwikkelingsprojecten zorgen voor een gunstig toekomstperspectief voor de wintertaling. Vooral als deze projecten leiden tot een toename van dynamiek (terugkeer van getij en zoet-zout overgangen) en frequenter optreden van pioniersituaties.

Definitie gunstige staat van Instandhouding: In het Natura 2000 doelendocument is een draagkrachtschatting van 21.000 wintertalingen (seizoensgemiddelde) geformuleerd. Voor een gunstige staat van instandhouding wordt bij deze soort uitgegaan van een hoger aantal, namelijk 25.000 vogels.

Oordeel: matig ongunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	gunstig	Gunstig
Populatie	gunstig	matig ongunstig
Leefgebied	matig ongunstig	Gunstig
Toekomst	gunstig	Gunstig
Eendoordeel	matig ongunstig	matig ongunstig

5. Bronnen

- Madsen J. 1995. Impacts of disturbance on migratory waterfowl. *Ibis* 137: s67-s74.
- Madsen J. & Fox A.D. 1995. Impacts of hunting disturbance on waterbirds -a review. *Wildl. Biol.* 1: 193-207.
- Noordhuis R. 1997. Watervogels en waterplanten in de randmeren. *Limosa* 69: 26-27.
- Noordhuis R., van Roomen M., Zollinger R., Tempel J. & Bouw W. 1997. Watervogels in de Randmeren: recente ontwikkelingen in een historisch perspectief. *De Levende Natuur* 98: 25-34.